

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11Co/330/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2109208317
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 05. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Fedor Benka
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2013:2109208317.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v právnej veci žalobcov: 1. R. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. J. XXX/XX, 2. I. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. XXX, 3. I. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. XXX/XXX, L. K., 4. S. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom N. XXXX/X, J., 5. G. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom M. X/XX, Y., 6. C. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. XX, C., 7. C. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom K. M. XXX, všetci zastúpení splnomocnencom: PROSMAN A PARTNERI advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom Hlavná 31, Trnava, proti žalovaným: 1. Ing. I. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. J. XXX, 2. C. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. J. XXX, obaja zastúpení splnomocnencom: CANIS DEI, s.r.o., so sídlom Partizánska 52/826, Trenčín, o určenie vlastníctva, o odvolaní žalobcov proti rozsudku Okresného súdu Trnava zo dňa 31. mája 2012, č.k. 16C/155/2009 - 187, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti zamietnutia žaloby a trov konania r u š í a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Rozsudkom napadnutým odvolaním súd prvého stupňa zamietol žalobu žalobcov na určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam špecifikovaným v žalobe, vo vzťahu k žalobkyni 6. konanie zastavil a o trovách konania rozhodol tak, že žalobcom 1. až 5., 7. a 8. uložil spoločne a nerozdielne zaplatiť žalovaným 1. a 2. trovy konania vo výške 638,59 eur do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia.

Svoje rozhodnutie súd právne odôvodnil použitím ust. § 80 písm. c) O.s.p., keď dospel k záveru absencie naliehavého právneho záujmu žalobcov na požadovanom určení. Súd uviedol, že žalobcovia v časti uplatňovaných nárokov k nehnuteľnostiam nepreukázali právny titul nadobudnutia vlastníctva ich právneho predchodcu žiadnym zákonným spôsobom, a to ani vydržaním. Súd považoval za nesporné, že nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom sporu, nadobudli do spoluvlastníctva žalovaní, a to na základe kúpnej zmluvy, pričom vklad vlastníckeho práva bol povolený pod č. V 3495/04 dňa 17.08.2004. Súd poukázal na to, že zákon jednoznačne stanovuje pre podanie určovacej žaloby preukázanie naliehavého právneho záujmu na určení, či tu právny vzťah je alebo nie je, pričom dôkazné bremeno zaťažuje žalobcu hlavne v tom prípade, ak by jeho postavenie bolo neisté. Súd zdôraznil, že akonáhle bolo právo porušené (čo žalobcovia i tvrdia), nemá už preventívna ochrana v podobe určovacej žaloby žiadny zmysel, o to viac, že by v budúcnosti vznikli ďalšie spory. Ak teda žalobcovia tvrdia, že sú vlastníckmi, môžu uplatňovať svoje právo iba žalobou na plnenie - vlastníckou žalobou. Vo vzťahu k žalobkyni 6. C. K. súd konanie zastavil pre stratu pasívnej legitímácie, keď jej právni nástupcovia po jej smrti už boli účastníkmi konania, a teda na jej miesto nebolo potrebné pribrať ďalších účastníkov. O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a úspešným žalovaným priznal náhradu trov konania titulom trov právneho zastúpenia.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa vo veci samej a v časti trov konania podali v zákonnej lehote odvolanie žalobcovia, ktorí navrhli rozsudok v napadnutých častiach zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Odvolanie odôvodnili tým, že súd prvého stupňa na základe vykonaných

dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a napadnutý rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Súd správne uviedol, že návrhu na začatie konania podľa § 80 písm. c) O.s.p. možno uplatniť, aby sa rozhodlo o určení, či tu právny vzťah alebo práve je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem, pričom žalobcu zaťažuje dôkazné bremeno spočívajúce v povinnosti preukázať, že na určení právneho vzťahu alebo práva v čase rozhodovania súdu má naliehavý právny záujem. Prvostupňový súd však neuviedol, v čom vidí nepreukázanie naliehavého právneho záujmu zo strany žalobcov a ani sa nevysporiadal z dôvodmi, ktoré boli uvedené vo vyjadrení žalobcov zo dňa 25.04.2012, a ktoré osvedčujú danosť kvalifikovaného právneho záujmu žalobcov. Poukázali na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo 49/2010, z ktorého vyplýva, že v prípade, ak žalobca navrhuje určenie svojho vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, je na požadovanom určení vždy naliehavý právny záujem, ak má byť súdne rozhodnutie určujúce vlastnícke právo do katastra nehnuteľností a týmto spôsobom dosiahnutý stav súladu (zhody) medzi právnym stavom a stavom zapísaným (evidovaným) v katastri nehnuteľností. Uviedli, že podanie žaloby na plnenie neprichádza do úvahy z dôvodu, že pôvodný vlastník I. K. nadobudol dedením podiel o veľkosti 1/2 z celku na predmetných pozemkoch, a teda bol spoluvlastníkom v tejto časti a nie je daný právny dôvod na podanie žaloby o vypratanie, keďže žalovaní ako jeho právni nástupcovia majú na sporných nehnuteľnostiach práva vyplývajúce z ich spoluvlastníckeho podielu, kam patrí aj právo pozemky užívať. Poukázali tiež na ust. § 2 ods. 2 zákona č. 293/1992 Zb., podľa ktorého ak do 10 rokov odo dňa zápisu do evidencie nehnuteľností podľa ods. 1 neuplatní na súde alebo v konaní o pozemkových úpravách vykonávaných z dôvodu usporiadania vlastníckych a užívacích pomerov, vlastnícke právo k nehnuteľnosti takto zapísanej iná osoba, stáva sa zapísaná osoba vlastníkom zapísanej nehnuteľnosti na základe vydržania. Z uvedeného vyplýva, že podanie žaloby predpokladá samotný zákon, a tým teda priznáva vlastníkovi nehnuteľnosti naliehavý právny záujem. Za nesprávny považovali rovnako právny záver súdu, ktorý považuje na základe zisteného skutkového stavu za nesporné, že predmetné pozemky nadobudli do spoluvlastníctva žalovaní na základe kúpnej zmluvy uzavretej s I. K.. Kúpna zmluva zo dňa 12.08.2004 uzavretá medzi žalovanými a I. K. a I. K. je v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka pre rozpor so zákonom absolútne neplatná v časti týkajúcej sa spoluvlastníckych podielov žalobcov, keďže I. K. nikdy nebol vlastníkom celej nehnuteľnosti, ale iba jej oprávneným držiteľom, a teda nemohol ani previesť vlastnícke právo na tretie osoby.

K odvolaniu žalobcov sa písomne vyjadrili žalovaní, ktorí navrhli napadnutý rozsudok z dôvodu jeho vecnej správnosti potvrdiť.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) po zistení, že odvolanie podali včas oprávnené osoby - účastníci konania (§ 201 a § 204 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 201 a § 202 O.s.p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcov je dôvodné, pretože napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je potrebné zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Predmetom konania, vedeného na súde prvého stupňa pod sp. zn. 16C 155/2009 je určenie vlastníckeho práva žalobcov k nehnuteľnostiam označeným v žalobe. Rozsudkom napadnutým odvolaním súd prvého stupňa zamietol žalobu žalobcov na určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam špecifikovaným v žalobe, vo vzťahu k žalobkyni 6. konanie zastavil a o trovách konania rozhodol tak, že žalobcom 1. až 5., 7. a 8. uložil spoločne a nerozdielne zaplatiť žalovaným 1. a 2. trovy konania vo výške 638,59 eur do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia.

Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti postupu a rozsudku súdu prvého stupňa v časti zamietnutia žaloby a v časti trov konania.

Odvolatelia odvolanie odôvodnili tým, že súd prvého stupňa na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 205 ods. 2 písm. d) O.s.p.) a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 písm. f) O.s.p.). Odvolací dôvod v zmysle § 205 ods. 2 písm. d) O.s.p. je daný, ak výsledok hodnotenia dôkazov súdom prvého stupňa nezodpovedá postupu vyplývajúcejmu z ust. § 132 O.s.p., pretože súd zobral do úvahy skutočnosti, ktoré

z vykonaných dôkazov alebo prednesov účastníkov nevyplývajú, ani inak nevyšli počas konania najavo, alebo súd nezohľadnil rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané a vyšli počas konania najavo, alebo v hodnotení dôkazov, prípadne poznatkov, ktoré vyplývajú z prednesov účastníkov alebo vyšli najavo inak, z hľadiska ich závažnosti (dôležitosti), zákonnosti, pravdivosti a vierohodnosti je logický rozpor, alebo ktoré odporujú ust. § 122 až § 135 O.s.p. Odvolací dôvod v zmysle § 205 ods. 2 písm. f) O.s.p. je daný, ak súd prvého stupňa posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá alebo právnu normu, síce správne určenú, nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

Podľa § 122 ods. 1 O.s.p. dokazovanie vykonáva súd na pojednávaní, ak neboli splnené podmienky na vydanie rozhodnutia bez ústneho pojednávania.

Z ust. § 125 O.s.p. vyplýva, že za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť stav veci, najmä výsluch svedkov, znalecký posudok, správy a vyjadrenia orgánov, fyzických osôb a právnických osôb, listiny, ohliadka a výsluch účastníkov. Pokiaľ nie je spôsob vykonania dôkazu predpísaný, určí ho súd.

Podľa § 129 ods. 1 O.s.p. dôkaz listinou sa vykoná tak, že predseda senátu alebo samosudca na pojednávaní listinu alebo jej časť prečíta alebo oznámi jej obsah; to neplatí, ak súd vo veci nenariaďuje pojednávanie.

Vo všeobecnosti platí, že ak zákon upravuje spôsob vykonania dôkazu, jeho vykonanie je možné iba spôsobom v zákone upraveným. Ak sa tak nestane, nemožno považovať vykonanie dôkazu za uskutočnené, čoho dôsledkom bude, že na dôkaz vykonaný v rozpore so zákonom nie je možné prihliadať. To platí aj pre vykonanie dôkazu listinou. Zákon stanovuje, že dôkaz listinou sa vykoná tak, že predseda senátu (samosudca) na pojednávaní listinu alebo jej časť prečíta alebo oznámi jej obsah; to neplatí, ak súd vo veci nenariaďuje pojednávanie. Z uvedeného vyplýva, že súd zisťuje tvrdené a preukazované skutočnosti z listín tak, že sa s nimi oboznámi a výsledok tohto postupu uvedie v odôvodnení rozsudku alebo iného konečného rozhodnutia v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p. Spôsob vykonania dôkazu listinou musí vyplývať zo zápisnice o pojednávaní. V zápisnici o pojednávaní musí byť uvedené presné označenie listiny, ktorá bola prečítaná, resp. jej časť. Vykonanie dôkazu oboznámením sa s celým súdnym spisom, resp. iným spisom nie je správne, pretože nemožno preskúmať, ktoré konkrétne dôkazné prostriedky zo spisu boli použité (R 22/1979).

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým sa znemožní účastníkovi konania realizácia procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva, pričom odňatie možnosti konať pred súdom je relevantné vtedy, ak išlo o postup nesprávny (uvažované z hľadiska zachovania postupu súdu určeného zákonom alebo ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi), a ak sa postup súdu prejavil v priebehu konania, a tiež pri rozhodovaní. Nezávislosť rozhodovania všeobecných súdov sa uskutočňuje v ústavnom a zákonnom procesnoprávnom a hmotnoprávnom rámci. Procesnoprávny rámec predstavujú predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu ako vyplývajú z čl. 36 a nasl. Listiny základných práv a slobôd, ako aj čl. 46 Ústavy SR. Jedným z týchto princípov predstavujúcim súčasť práva na riadny proces a vylučujúcim svojvôľu pri rozhodovaní je i povinnosť súdov svoje rozhodnutia odôvodniť (§ 157 ods. 1 O.s.p.), a to spôsobom zakotveným v ust. § 157 ods. 2 O.s.p. Z odôvodnenia rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. V prípade, ak sú právne závery súdu v extrémnom nesúlade s vykonanými skutkovými zisteniami alebo z nich v žiadnej

možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba považovať takéto rozhodnutie za rozhodnutie v rozpore s čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj čl. 46 Ústavy SR.

Z obsahu spisového materiálu vyplynulo, že súd prvého stupňa okrem výsluchu účastníkov a svedkov nevykonal na pojednávaniach žiadne dokazovanie, s poukazom na čo nie je potom zrejmé, na základe čoho dospel k svojim skutkovým zisteniam, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, keď v konaní žiadne listinné dôkazy vykonané neboli.

Platný Občiansky súdny poriadok upravuje výslovne, čoho sa môže žalobca domáhať, čiže aké sú právne prípustné druhy návrhov na začatie konania z hľadiska petitu sporov. Podľa § 80 písm. c) O.s.p. návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo o určení, či tu právny vzťah alebo právo je, alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem. Určovacou žalobou sa teda žalobca domáha vydania autoritatívneho výroku súdu, že určitý právny vzťah alebo právo tu je (pozitívne určenie), alebo tu nie je (negatívne určenie). Takéhoto určenia sa však žalobca môže domáhať len vtedy, ak je na tom naliehavý právny záujem, ktorý spočíva v tom, že právne postavenie žalobcu je bez tohto určenia ohrozené alebo neisté. Výrok súdu o určení potom ohrozenie, neistotu alebo neurčitost' v právnom postavení žalobcu odstraňuje bez toho, že by ukladal splnenie nejakej povinnosti. Z uvedeného teda vyplýva, že naliehavý právny záujem na určení je daný vtedy, ak je tu aktuálny stav objektívnej právnej neistoty medzi žalobcom a žalovaným, ktorý je ohrozením žalobcovho právneho postavenia, a ktorý možno týmto právnym prostriedkom odstrániť.

Odvolací súd považuje záver prvostupňového súdu o nedostatku naliehavého právneho záujmu žalobcov na požadovanom určení vlastníckeho práva za nesprávny a nepodložený, keď práve jedinou zákonnou možnosťou ako dosiahnuť stav súladu medzi právnym stavom a stavom zapísaným v katastri nehnuteľností, je práve určovacia žaloba, na čo poukázal vo svojom rozhodnutí sp. zn. 5Cdo 49/2010 i Najvyšší súd SR.

Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti a v časti trov konania podľa § 221 ods. 1 písm. h) a f) O.s.p. zrušil a podľa ods. 2 citovaného ustanovenia vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Po vrátení veci súd prvého stupňa vec opätovne prejedná, v potrebnom rozsahu vykoná dokazovanie a vo veci opätovne rozhodne, pričom svoje rozhodnutie i v súlade s ust. § 157 ods. 2 O.s.p. odôvodní. V novom rozhodnutí súd prvého stupňa rozhodne tak o náhrade trov prvostupňového, ako aj odvolacieho konania.

Senát krajského súdu uvedené uznesenie prijal pomerom hlasov 3:0, teda jednohlasne.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.